

POROČILO O DELU KP LJUBLJANSKO BARJE

JULIJ-DECEMBER 2009

I. UVOD

Krajinski park Ljubljansko barje je bil ustanovljen z Uredbo o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Ur.l.RS, št. 112/2008) s ciljem, da se zavarujejo naravne vrednote, ohrani biotska pestrost in ohranja ter krepí krajinska pestrost. Cilj zavarovanja območja je tudi omogočanje kakovostnega bivanja prebivalcem krajinskega parka s spodbujanjem trajnostnega razvoja. V krajinskem parku se zato spodbuja socialni in ekonomski razvoj, doseganje okoljskih standardov, sonaravna raba naravnih virov, ohranjanje kulturne dediščine ter ohranjanje prepoznavnih značilnosti prostora. Območje krajinskega parka Ljubljansko barje obsega največje območje mokrotnih travnišč s sistemom mejic in gozdnih, grmiščnih ter vodnih površin v Sloveniji. To območje je izjemno zaradi velikega števila naravnih vrednot in prisotnosti mnogih ogroženih ter mednarodno varovanih prostoživečih rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter kot območje številnih krajinskih kulturnih vrednot, ki so rezultat dolgotrajnega sožitja človeka in narave. Statusno je Ljubljansko barje poleg razglasitve za krajinski park tudi ekološko pomembno območje, posebno območje varstva za 22 vrst ptic, posebno ohranitveno območje za 23 živalskih, eno rastlinsko vrsto ter 9 habitatnih tipov ter s tem del evropskega omrežja varovanih območij Natura 2000.

Park, ko obsega 130 kvadratnih kilometrov površine, je razdeljen na tri varstvena območja, za katera so določeni različni varstveni režimi. Na celotnem območju parka pa ni dovoljeno ravnati, posegati, umeščati ali izvajati dejavnosti in aktivnosti v obsegu, času in na način, ki ogroža cilje parka in slabša hidrološke, geomorfološke in ekološke lastnosti parka z vidika doseganja ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatov, zagotavljanja ustreznih hidroloških razmer ter ohranjanja krajinske pestrosti in obsega ekstenzivnih travnikov.

Za izvajanje javne službe upravljanja krajinskega parka je Vlada RS julija 2009 s Sklepom o ustanovitvi javnega zavoda Krajinski park Ljubljansko barje (Ur.l.RS, št. 55/2009) ustanovila javni zavod KP Ljubljansko barje (v nadaljevanju: zavod), za vršilko dolžnosti direktorja zavoda pa za obdobje šestih mesecev imenovala Barbaro Zupanc. Navedeno obdobje je namenjeno statusni ureditvi, polnomočnemu konstituiranju in zagonu delovanja zavoda.

To poročilo obravnava izvedene aktivnosti javnega zavoda KP Ljubljansko barje v konstituiranju, pristojnega ministrstva in v.d. direktorja v času od sprejetja Sklepa o ustanovitvi JZ KPLB do prve seje sveta zavoda.

2. IZVEDENE AKTIVNOSTI

2.1 KONSTITUIRANJE IN ZAGON DELOVANJA ZAVODA

2.1.1. Imenovanje v.d. direktorja JZ KP Ljubljansko barje

Vlada RS je na seji 9.7.2009 za v.d. direktorja zavoda imenovala Barbaro Zupanc, in sicer za čas do imenovanja direktorja, največ za dobo 6 mesecev. 5. avgusta 2009 je bila sklenjena pogodba med pristojnim ministrstvom in v.d. direktorja.

2.1.2 Vpis v sodni register

Okrožno sodišče v Ljubljani je 13.10.2009 Javni zavod KP ljubljansko barje vpisalo v sodni register in subjektu dodelilo matično in davčno številko.

2.1.3 Imenovanje članov sveta zavoda JZ KPLB

Na podlagi javnega poziva je pristojno ministrstvo vodilo postopek imenovanja članov sveta zavoda KPLB s strani zainteresiranih nevladnih organizacij; Vlada RS je 3.11.2009 sprejela Sklep o imenovanju predstavnikov vlade v svet JZ KPLB; občine z območja Ljubljanskega barja so imenovale po enega člana sveta JZ KPLB skladno z lastnimi pravili; član sveta JZ KPLB s strani zaposlenih v zavodu bo imenovan, ko bodo za to izpolnjeni pogoji. Svet JZ KPLB se konstituira na prvi seji.

2.1.4. Priprava internih aktov zavoda

Pripravljeni so bili osnutki naslednjih notranjih aktov zavoda:

- Statut Javnega zavoda Krajinski park Ljubljansko barje
- Poslovnik o delu sveta JZ KP Ljubljansko barje
- Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v JZ KPLB

2.1.5 Priprava programskih dokumentov

Pripravljeni so bili osnutki naslednjih programskih dokumentov bodočega delovanja zavoda<.

- Program dela JZ KPLB v letu 2010
- Začasne upravljavske smernice

2.1.6 Nabava pisarniškega materiala

V okviru priprav na zagon dela javnega zavoda je bilo izvedeno javno naročilo za nakup predvidoma enoletne zaloge pisarniškega materiala. Oblikovani in izdelani so bile tudi uradni žigi zavoda.

2.1.7 Ureditev sedeža zavoda

Sedež zavoda KP Ljubljansko barje je v Notranjih Goricah, Podpeška cesta 380. Prostori so v lasti občine Brezovica in so trenutno v prenovi. Pripravljena je pogodba o pogojih najema prostorov.

2.2. OBLIKOVANJE IN UPRAVLJANJE Z BAZAMI PODATKOV

2.2.1 Vzpostavitev geo-informacijskega sistema KP Ljubljansko barje

V preteklih mesecih je bil v sodelovanju z zunanjim izvajalcem dokončan geo-informacijski sistem krajinskega parka Ljubljansko barje. Geo-informacijski portal (ločen na javni in interni del) prinaša preko več kot 120 slojih celovit kartografski in podatkovni vpogled v številna področja na Ljubljanskem barju, od narave, kulturne dediščine, katastrskih, gozdarskih, vodarskih podatkov, občinskih prostorskih načrtov...topografske in orto foto podlage ter iskalnike parcel, naslovov, zemljepisnih imen in koordinat. Zaenkrat gre za najpopolnejšo informacijsko bazo kateregakoli zavarovanega območja v Sloveniji. Portal je preveden tudi v angleščino in bo javno dostopen z zagonom nove spletne strani v začetku leta 2010.

2.3 INFORMIRANJE IN PROMOCIJA KP LJUBLJANSKO BARJE

2.3.1 Ponatis predstavitvene brošure KP Ljubljansko barje (5000 izvodov)

2.3.2 Spletna stran www.ljubljanskobarje.si

Spletna stran www.ljubljanskobarje.si prinaša tako celovito predstavitev Ljubljanskega bara z vidika naravnih in kulturnih znamenitosti ter turistične ponudbe v besedi in sliki, na voljo so vsa strokovna besedila in raziskovalni projekti ter informacije o aktualnih novicah in prireditvah. Stran ima nekaj tisoč obiskovalcev mesečno in je bila v ožjem izboru za nagrado Netko. Ob zagonu delovanja javnega zavoda bo stran v celoti prenovljena (dela že potekajo), pri čemer bodo ohranjene najbolj priljubljene obstoječe vsebine in dodane nove vsebine

zavodu. Večji poudarek bo na interaktivnih vsebinah ter sodobnejšem oblikovanju. Del novega spletnega portala bo tudi nov geo-informacijski sistem.

2.3.3 Informacijska pisarna KP Ljubljansko barje

V Zadružnem domu Barje na Ižanski cesti deluje informacijska pisarna KP Ljubljansko barje (dvakrat tedensko), katere temeljni namen je obveščati lokalne prebivalce o aktivnostih vzpostavljanja zaščenega območja narave. Pisarna daje tudi turistične informacije in nudi obstoječa tiskana gradiva o Ljubljanskem barju. Po zagonu delovanja zavoda se bo ta dejavnost izvajala na novi lokaciji na sedežu zavoda.

2.3.4 Razstava Vidra na pragu prestolnice in priložnostna zloženka

V Tehniškem muzeju v Bistri je bila ob zaključku raziskovalnega projekta Vidra na pragu prestolnice odprta razstava o tej zaščiteni in močno ogroženi vrsti z Ljubljanskega barja, v sodelovanju z zavodom Lutra pa je izšla tudi zloženka, ki poleg vidre predstavlja tudi nekatere druge vrste (bober, nutrija...).

2.3.5 Predavanja in predstavitve

Krajinski park Ljubljansko barje smo predstavili na treh javnih predavanjih in sicer v Narodnem muzeju Slovenije ob razstavi Ljubljanica- kulturna dediščina reke; na letnem zboru Planinske zveze Slovenije in srečanju Rotary kluba Barje, na katerem so tekli tudi pogovori o morebitni finančni podpori.

2.3.6 Sodelovanje z mediji

Slovenski mediji kažejo stalno zanimanje za razvoj dogodkov v okviru KP Ljubljansko barje, delno žal tudi zaradi nelegalnih odlagališč odpadkov. V preteklih mesecih so bili pripravljene prispevki oziroma izvedeni razgovori z: Planinski vestnik, Gea TV, Dnevnik, Nedeljski dnevnik, Svet ptic.

2.3.7 Priročnik celostne grafične podobe JZ KP Ljubljansko barje

Pripravljen je priročnik za uporabo celostne grafične podobe zavoda KP Ljubljansko barje z navodili za uporabo na dopisih, žigih, nalepkah, zastavah, tiskanih promocijskih materialih, oblačilih, vizitkah, označevalnih in informativnih tablah. Celostna podoba je zaščiten, njena

uporaba predpisana z Uredbo o KP Ljubljansko barje in Sklepom o ustanovitvi javnega zavoda KP Ljubljansko barje.

2.3.8 Stenski koledar Ljubljansko barje 2010

V sodelovanju z invalidskim podjetjem Bori smo izdali stenski koledar Ljubljansko barje 2010, ki predstavlja Ljubljansko barje na dvanajstih ekskluzivnih fotografijah Davorina Tometa. Zavod je z dovoljenjem za objavo fotografij prejel določeno število izvodov za uporabo v promocijske namene (novoletna darila).

2.4 OZNAČITEV PARKA

2.4.1 Postavitev označevalnih tabel KP Ljubljansko barje

V informacijo obiskovalcem in domačinom je bilo postavljenih več manjših tabel z oznako krajinskega parka ob lokalnih poteh znotraj varovanega območja.

2.4.2 Reklamni plakat KP Ljubljansko barje v Črni vasi

V sodelovanju S TD Barje je bil prenovljen reklamni plakat KP Ljubljansko barje ob vstopu na območje parka v Črni vasi.

2.4.3 Elaborat za postavitev signalizacije za označitev varovanega območja narave

Skladno z obstoječo zakonodajo je potrebno za postavitev turistične prometne signalizacije (vstopne table na zavarovano območje narave) ob državnih in lokalnih cestah pripraviti elaborat (oblikovanje, umestitev v prostor), na podlagi katerega je mogoče dobiti dovoljenje DDC. Elaborat je v sklepnih fazi priprave.

2.4.4 Izdelava 10 znakov (po elaboratu)

Na podlagi elaborata je v izdelavi 10 označevalnih za KP Ljubljansko barje (znak VII-2) velikosti 1500x1200 mm, postavitev sledi po odobritvi elaborata in izdaji dovoljenja DDC.

2.4.5 Opazovalnica za ptice

Zavod za gozdove Slovenije zavodu KP Ljubljansko barje podarja testno opazovalnico za ptice. Postavitev po dogovoru o najprimernejši lokaciji.

2.5 INTERPRETACIJA NARAVE IN KULTURNE DEDIŠČINE

2.5.1 Učna pot Bevke

V sodelovanju s KS Bevke in Zavodom Ivana Cankarja Vrhnika je bil izdelan idejni osnutek naravoslovne učne poti na prenovljenem odseku kolesarske poti Bevke-Podpeč. Učna pot z označenimi in opisanimi naravnimi in kulturnimi posebnostmi območja bo prva tovrstna pot, postavljena v okviru krajinskega parka in bo vzorčni primer za vse naslednje. Zato je skrbno načrtovanje in sodelovanje izjemnega pomena. Izvedena bo v letu 2010, ko bodo zagotovljena sredstva.

2.6 RAZISKOVALNI PROJEKTI

V sodelovanju z različnimi strokovnimi organizacijami so bili izvedeni nekateri pomembni popisi stanja narave in okolja na delu ali na celotnem območju KP Ljubljansko barje:

2.6.1 Monitoring negozdnih habitatnih tipov v Mestni občini Ljubljana

Rezultati popisa varovanih habitatnih tipov kažejo izjemno veliko izgubo nekaterih mednarodno varovanih habitatnih tipov (predvsem poplavnega gozda in ekstenzivnih travnikov) v okolici Črne vasi, s čemer je zelo padla tudi stopnja naravovarstvenega vrednotenja.

2.6.2 Inventarizacija močvirske sklednice, hribskega urha in velikega pupka

Vse tri vrste so kvalifikacijske vrste za območje Natura 2000 za Ljubljansko barje in je bil to prvi tovrstni popis zanje. Ugotovljena je prisotnost in relativno stabilna populacija vseh treh vrst.

2.6.3 Ocena stanja populacij za ogrožene vrste barjanski okarček, Loeselova grezovka in močvirski tulipan

Metulj okarček in orhideja L.grezovka sta močno ogroženi in kvalifikacijski vrsti za Ljubljansko barje, velikost njihovih populacij glede na popise v prejšnjih letih je v kritičnem upadu. Močvirski tulipan ima številčno močno in stabilno populacijo.

2.6.4 Vidra na pragu prestolnice

Inventarizacija vidre na Ljubljanskem barju po prvem popisu pred desetimi leti kaže njeno stalno prisotnost ob vodotokih, populacija je v porastu.

2.6.5 Popisi populacij ptic kmetijske krajine, sloke in velikega skovika

Rezultati več izvedenih popisov kažejo trend zmanjševanja števila in populacij varovanih vrst ptic na Ljubljanskem barju zaradi intenziviranja kmetijske rabe in urbanizacijskega pritiska.

2.6.6 Raziskava prisotnosti populacije kobilice Zeuneriana marmorata

Na skrajnem jugovzhodnem delu Ljubljanskega barja je bila ugotovljena prisotnost vrste kobilice *Zeuneriana marmorata*, ki je sicer za tem območju veljala za izumrlo. Podobno kot za zgoraj navedene vrste velja, da je vezana na negnojene, vlažne travnike, ki so na Ljubljanskem barju skrano ogroženi zaradi intenziviranja kmetijske raba in uveljavljanja drugih rab zemljišč.

2.6.7 Analiza stanja ponudbe in povpraševanja ter strategija razvoja in trženja sonaravnega turizma v KP Ljubljansko barje

Eden ciljev krajinskega parka je, da pripravi strateški razvojno-trženjski koncept, ki bo opredelil vizijo, cilje, razvojni model, definiral ključne proizvode in načine njihovega izvajanja, pozicioniranje, zgodbo, načine promocije itd. – kar so ključne osnove za povezovanje na področju razvoja in trženja na nivoju destinacije. Pripraviti želimo takšen turistični razvojno-trženjski koncept, ki bo na sonaraven način valoriziral potencialne in s katerim se bodo identificirali vsi pomembni akterji na območju, hkrati pa bo sprejemljiv tudi za ljudi, ki tam živijo. Projekt je v začetni fazi zbiranja in analize podatkov ter sodelovanja z deležniki (izvedena delavnica).

2.7 SODELOVANJE Z OBČINAMI, STROKOVNIMI ZDRUŽENJI IN NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

V obravnavanem obdobju je teklo intenzivno in kontinuirano sodelovanje vodstva zavoda ter pristojnega ministrstva z lokalnimi skupnostmi, nevladnimi organizacijami ter različnimi strokovnimi združenji in institucijami (KGZ, ZRSVN), katerih cilj je bil sprotno usklajevanje stališč kot tudi pravočasno informiranje določenih ciljnih skupin in usklajevanje posameznih skupnih aktivnosti. Na osnovi dobrega sodelovanja z lokalnimi društvi in interesnimi skupinami so bile izvedene tudi številne skupne aktivnosti in dogodki (Dan ČS Rudnik, Ekopraznik, Ornitološki izlet, Pohod pa Barju, Tekmovanje koscev in grebljic...).

2.7.1 Priprava Izvedbenega prostorskega načrta Mestne občine Ljubljana

Intenzivno spremljanje poteka priprave IPN MOL in sodelovanje v pogajanjih rezultirajo v umiku oziroma ustrežnejši umestitvi v prostor okoljsko najbolj spornih projektov na območju Ljubljanskega barja v MOL (širitev deponije odpadkov, južni balkon, letališče, obvozna cesta, sprememba kmetijskih površin v stavbna zemljišča ...).

2.7.2 Priprava Strategije koordiniranega delovanja za izvajanje nadzora nelegalnega odlaganja odpadkov v KP Ljubljansko barje

Po izvedenem popisu nelegalnih odlagališč odpadkov na območju KPLB v letu 2008 smo sprejeli in prevzeli pobudo Inšpektorata MOL o usklajenem delovanju pri preprečevanju nastanka nelegalnih odlagališč odpadkov ter sanaciji nastalih razmer. Pristojni minister je imenoval delovno skupino predstavnikov vseh vpletenih lokalnih in nacionalnih služb, pristojnih za preprečevanje nelegalnih posegov v prostor in njihovo sanacijo.

2.8 IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

2.8.1 Udeležba na izobraževanjih in usposabljanjih

V preteklih mesecih se je v.d.direktorja udeležila naslednjih organiziranih izobraževanj in delavnic s ciljem uspešnejšega dela pri delovanju zavoda:

- Finančni in poslovni načrt zavarovanega območja
- Tujerodne vrste-prezrta grožnja
- Mejice in ohranjanje biotske pestrosti
- Prihodnost ekološkega kmetovanja
- Indikatorji učinkovitega upravljanja zavarovanih območij
- Priprava načrta upravljanja zavarovanega območja

2.8.2 Organizacija usposabljanja

Zakon o ohranjanju narave opredeljuje nekatere posebne postopke in omejitve na območjih varovane narave, predvsem pri pridobivanju dovoljenj za gradbene in druge posege, v prostorskem planiranju, pri prometu z nepremičninami in v zvezi z odškodninami. Glede na nepoznavanje teh postopkov predvsem pri občinskih urbanistih in v upravnih enotah (številna vprašanja na upravo parka glede pridobivanja naravovarstvenih soglasij, mnenj, dovoljenj...) v

dogovoru z Agencijo RS za okolje, ki vodi mnoge teh postopkov, organiziramo posvet in pripravo jasnih navodil, skladnih z obstoječo zakonodajo, v izogib nepotrebemu tratenju časa strankam in omogočanju dovoljenih posegov.

2.9 SKRB ZA KULTURNO DEDIŠČINO

2.9.1 Transnacionalna nominacija za vpis na UNESCO svetovno dediščino

Številne ohranjene arheološke najdbe in rezultati modernih raziskovalnih pristopov dokazujejo, da kolišča na Ljubljanskem barju po pomenu presegajo lokalni in regionalni okvir. Na osnovi te ugotovitve je Vlada RS pristopila k transnacionalni (skupaj z Nemčijo, Avstrijo, Švico, Franciji, Italijo) kandidaturi za vpis nekaterih kolišč na Ljubljanskem barju najprej na poskusni seznam svetovne dediščine. Zavod KP Ljubljansko barje je v kandidaturi naveden kot upravljavec UNESCO lokalitete.

2.9.2 Tomaževa hiša

Tomaževa hiša v Črni vasi je edina originalna stavba iz časa prve kolonizacije Ljubljanskega barja v 19. stoletju in zavarovana kot kulturni spomenik. Hiša je v zelo slabem stanju, vendar doslej posegi kulturovarstva niso bili možni zaradi neurejenega lastništva. Zdaj sta lastnika znana, zato je bilo mogoče (skupaj z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Ljubljana) začeti preliminarne dogovore o bodoči usodi hiše. Lastniki so za primerno odškodnino pripravljani odstopiti hišo zavodu KP Ljubljansko barje.

2.10 MEDNARODNI PROJEKTI

Kljub temu, da zavod KP Ljubljansko barje še ni v celotni konstituiran in nima kadra za pripravo in kasnejše samostojno vodenje projektov, financiranih iz mednarodnih skladov, smo sodelovali pri pripravi kandidature pri treh projektih, vendar zaenkrat rezultati še niso znani.

3. KAZALO VSEBINE

I. UVOD	2
2. IZVEDENE AKTIVNOSTI	3
<i>2.1 KONSTITUIRANJE IN ZAGON DELOVANJA ZAVODA</i>	<i>3</i>
2.1.1. Imenovanje v.d.direktorja JZ KP Ljubljansko barje	3
2.1.2 Vpis v sodni register	3
2.1.3 Imenovanje članov sveza zavoda JZ KP Ljubljansko barje	3
2.1.4 Priprava internih aktov zavoda	3
2.1.5 Priprava programskih dokumentov	3
2.1.6 Nabava pisarniškega materiala	4
2.1.7 Ureditev sedeža zavoda	4
<i>2.2. OBLIKOVANJE IN UPRAVLJANJE Z BAZAMI PODATKOV</i>	<i>4</i>
2.2.1 Vzpostavitev geo-informacijskega sistema KP Ljubljansko barje	4
<i>2.3 INFORMIRANJE IN PROMOCIJA KP LJUBLJANSKO BARJE</i>	<i>4</i>
2.3.1 Ponatis predstavitve brošure KP Ljubljansko barje	4
2.3.2 Spletna stran www.ljubljanskobarje.si	4
2.3.3. Informacijska pisarna KP Ljubljansko barje	5
2.3.4 Razstava Vidra na pragu prestolnice in priložnostna zloženka	5
2.3.5 Predavanja in predstavitve	5
2.3.6 Sodelovanje z mediji	5
2.3.7 Priročnik celostne grafične podobe JZ KP Ljubljansko barje	5
2.3.8 Stenski koledar Ljubljansko barje 2010	6
<i>2.4 OZNAČITEV PARKA</i>	<i>6</i>
2.4.1 Postavitev označevalnih tabel KP Ljubljansko barje	6
2.4.2 Reklamni plakati KP Ljubljansko barje v Črni vasi	6
2.4.3 Elaborat za postavaitev signalizacije za označitev varovanega območja narave	6
2.4.4 Izdelava 10 znakov (po elaboratu)	6
2.4.5 Opazovalnica za ptice	6

2.5 INTERPRETACIJA NARAVE IN KULTURNE DEDIŠČINE	7
2.5.1 Učna pot Bevke	7
2.6 RAZISKOVALNI PROJEKTI	7
2.6.1 Monitoring negozdnih habitatov v Mestni občini Ljubljana	7
2.6.2 Inventarizacija močvirske sklednice, hribskega urha in velikega pupka	7
2.6.3 Ocena stanja populacij za ogrožene vrste barjanski okarček, Loeselova grezovka in močvirski tulipan	7
2.6.4 Vidra na pragu prestolnice	8
2.6.5 Popisi populacij ptic kmetijske krajine, sloke in velikega skovika	8
2.6.6 Raziskava prisotnosti populacije kobilice <i>Zeuneriana marmorata</i>	8
2.6.7 Analiza stanja ponudbe in povpraševanja ter strategija razvoja in trženja sonaravnega turizma v KP Ljubljansko barje	8
2.7 SODELOVANJE Z OBČINAMI, STROKOVNIMI ZDRUŽENJI IN NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	8
2.7.1 Priprava Izvedbenega prostorskega načrta mestne občine Ljubljana	9
2.7.2 Priprava strategije koordiniranega delovanja za izvajanje nadzora nelegalnega odlaganja odpadkov v KP Ljubljansko barje	9
2.8 IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE	9
2.8.1 Udeležba na izobraževanjih in usposabljanjih	9
2.8.2 Organizacija usposabljanja	9
2.9 SKRB ZA KULTURNO DEDIŠČINO	10
2.9.1 Transnacionalna nominacija za vpis na UNESCO svetovno dediščino	10
2.9.2 Tomaževa hiša	10
2.10 MEDNARODNI PROJEKTI	10
3. KAZALO VSEBINE	11